

ESZTERGOM - BUDAPEST

Hit • Remény • Szeretet

2022.
augusztus 20.

Az Esztergom-Budapesti Főegyházmegye negyedévenként megjelenő lapja – 20. évfolyam

MEGÉRKEZETT AZ ÚJ PÁPAI NUNCIUS

Ferenc pápa 2022. május 3-án nevezte ki Michael Wallace Banach memphisi címzetes érseket Magyarország új apostoli nunciusaként, aki július 19-én érkezett Budapestre. Az Apostoli Szentszék követét a Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtéren a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia (MKPK) képviselőjében Erdő Péter bíboros és Tóth Tamás, az MKPK titkára, az Apostoli Nunciatura részéről Mons. José Nahum Jairo Salas Castañeda elsőbeosztott és Végerbauer Richárd nunciusi titkár fogadta, valamint a Külgazdasági és Külügyminisztérium küldöttsége.

Őexcellenciája Mons. Michael Wallace Banach, Memphis címzetes érseke 1962. november 19-én született az amerikai egyesült államokbeli Worcesterben. 1988. július 2-án szentelték pappá Worcesteri Egyházmegye szolgálatára. 1994-ben szerzett kánonjogi doktorátust, és miután végzett a Vatikáni Diplomáciai Akadémián, a Szentszék diplomáciai szolgálatába lépett.

AJÁNDÉK

Kegyelmekben és ünnepekben gazdag időszakot él Főegyházmegyénk: rubin- gyémánt- és aranymisés papjainkat köszönthettük nem olyan régen, kevéssel később pedig Erdő Péter bíboros, prímás hetvenedik születésnapját ünnepeltük. Megkezdte budapesti szolgálatát a Szentatya új nunciusa; egy éve, hogy új plébánosa van a Szent István-bazilikának, és személyében őrzője a Szent Jobbnak. S ha már Szent Jobb: elérkeztünk Főegyházmegyénk, de talán az egész magyar egyház egyik legnagyobb ünnepéhez, amikor első Szent Királyunkra emlékezünk szentmisével és körmenettel. S folytathatnánk az ünnepek sorát...

Ez az időszak nem telhetett el „csak úgy”, kellett, hogy maradjon valamilyen nyoma. Kellott valami, ami megőrzi mindezt szavakban és képekben. Ezért született meg ez a kiadvány, amit a kezében tart a Tisztelt Olvasó.

Az Esztergom-Budapest folyóirat különszámának írói, szerkesztői hálásak mindazért, ami az elmúlt hetekben osztályrészül jutott nekik, miközben lassan megteltek ezek az oldalak. Hálásak, mert kivételes dolgokat kaptak közben. A Magyar Távirati Iroda gigantikus fotóarchívumába belefeledkezve, képek százai között lapozva tanúi lehettek a Főegyházmegye és Erdő Péter bíboros élete egy-egy fejezetének – történelminek, hétköznapiak, vidámnak, meghatónak. Ám különleges ajándékot kaptak a szerzők az aranymisés papoktól is: a jeles évfordulón úgy tárták fel életüket előttük, ahogy az elmúlt ötven év során talán egy alkalommal sem tették. Csak bízni tudunk benne, hogy az írott szó és a sok-sok kép ezt valamilyen képpen átadja majd a következő oldalakon!

Minden beszélgetés, amelynek kivonata ebbe a kiadványba került, különleges ajándék volt a készítőik számára, legyen szó a Szent Jobb-körmenet szervezéséről, „kulisszatitkairól”, nemzeti ereklyénk őrzéséről mindennapjairól, a katolikus iskola igazgatójának mély hitéről és elhivatottságáról vagy a Szent István-napi misén szentbeszédet mondó püspök szerénységéről...

Szívből kívánjuk: forgassák olyan szeretettel kiadványunkat, mint ahogyan készült.

2022. augusztus 20.

Zsuffa Tünde sajtószóvivő
Mészáros Erika sajtóreferens

SZENT JOBB-KÖRMENET

– több hónapos előkészületet igényel

A Szent Jobb-körmenet szerteágazó szervezési és lebonyolítási feladatainak országrészét hosszú évek óta az Esztergom-Budapesti Főegyházmegye központi hivatalának munkatársai végzik, együttműködve a Szent István-bazilika munkatársaival és még nagyon sok emberrel. A csapat élén Erdő Péter bíboros megbízásából Süllei László érseki általános helynök áll, tagjai pedig más-más feladatkörrel az Érsekség tisztviselői: az idén Gyarmati Krisztina, Szászvári Gabriella, Hajós Márton, Mig Balázs, Bánlaki Zoltán és Kóhalmi Dániel; a bazilika részéről pedig Juhász Adorján és Ernyey Áron segíti a munkafolyamatokat.

A szervezés májusban kezdődik. A munkatársak részletes forgatókönyv szerint dolgoznak, amelyben szerepelnek a feladatok, a felelősök és a határidők is.

Gyarmati Krisztina már több mint tíz éve része a gépezetnek. Elmondta: Szászvári Gabriella a helyszíni lebonyolításban vesz részt, Hajós Márton egyeztet a rendvédelmi szervekkel, valamint gondoskodik a Szent István tér kordonozásáról, székezéséről. „Mig

Balázs fáradhatatlanul gyártja a térképeket, amely a térbeosztást mutatja, készíti a kítűzőket a lebonyolításban résztvevők számára, számolja és tervezi a szektorok székezését, elkészíti és nyomtatja a szükséges belépőket, parkolójegyeket” – folytatta a sort Gyarmati Krisztina, akinek a feladata szintén nem kevés: hozzá tartozik a protokoll-lista összeállítása, a meghívók megírása és kiküldése, a visszajelzések regisztrálása, a belépők kiküldése, a vendégek fogadása; a liturgián szolgálatot teljesítő civilek felkérése, a népviseletes és hagyományörző csoportokkal a kapcsolattartás, érkezésük koordinálása és a GDPR-előírások szem előtt tartásával az adatok kezelése.

Bánlaki Zoltán kéri fel a kanonok atyákat a Szent Jobb őrzésére; előkészíti a beléptető kapuknál szükséges felszerelést és a biztonsági ellenőrzés során elvett tárgyak megfelelő tárolását. Kóhalmi Dániel koordinálja a kivetítő működtetésével kapcsolatos teendőket és az Egyetemes könyörgéseket felolvasó személyeket.

A bazilika képviselőjében Juhász Adorján egyebek mellett egyeztet a helyi önkormányzattal és a közeli mélygarázs üzemeltetőjével; illetve hozzá tartozik a rendezvény egyik legfontosabb motívuma, a kenyér beszerzése is. Ezt korábban a Szentendrei Skanzen-

től kapta a Főegyházmegye, de néhány éve már a Magyarok Kenyere program szervezői adják. Ernyey Áron intézi az idei évtől az önkéntesek toborzását és minden ehhez kapcsolódó feladatot.

Gyarmati Krisztina szót ejtett az úgynevezett „mumus-feladatokról” is, ilyen például a székek elrendezése és kihelyezése. A feladat nagyságrendjét mutatja, hogy körülbelül 3-4 ezer (!) széket kell elhelyezni a

téren, nem csak tevőlegesen (mert abban segítettek az önkéntesek), de előzetesen, virtuálisan is. Nem

mindegy ugyanis, hogy melyik szektorba hány szék kerül és milyen rendszerben: a tér hosszában vagy szélességében fér-e el több.

Gyarmati Krisztina kitért a „külső” segítőkre is, akiknek munkája nélkül lehetetlenné válna a lebonyolítás: így a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia és a bazilika munkatársa, volt kollégákra és barátokra, az önkéntesek sorára: seminaristákra, áldozatókra, diakónusokra, szolgálattevőkre.

Az ünnep igazi jelentősége érdekes módon éppen a koronavírus-járvány idején, 2020-ban erősödött meg Gyarmati Krisztinában, amikor a körmenetet nem tudták megrendezni, és „csak” szentmisét mutatott be Erdő Péter bíboros a bazilikában. Az alkalmat a téren kivetítőn követhették a hívek és az érdeklődők. „A szentmise közben kimentem a térre és megdöbbentem azon, amit láttam: rengetegen voltak, nézték a kivetítőket, a gyerekek ültek a földön, a kicsik szaladgáltak – majdhogynem idilli kép volt. Aztán Bíboros úr kihozta a templom elé az ereklyét. Ahogy elindult kifelé, a téren gyülekezők egy emberként megindultak elé, a lépcsőhöz. Megtiszteltetés, hogy részt vehetek ebben a munkában; megtiszteltetés, hogy ilyen emberekkel dolgozhatok. Köszönet érte!”

A körmenet nyomában

Szent István épen maradt jobb kezét szentté avatása után ereklyeként őrizték hosszú századokon keresztül kolostorokban, monostorokban. 1771-ben, Mária Terézia idején került Budára. Körmeneten való hordozása a 19. század második felétől kezdődően élő hagyomány, amelyre 1860-tól 1944-ig a Budai Várban került sor.

Az ereklyét és a koronázási jelvényeket 1944 őszén a közeledő szovjet front elől kimenekítették az országból, majd 1945. augusztus 19-én filmbe illően kalandos körülmények között hozták haza az ausztriai Mattsee-ből. Így a második világháborút követő első augusztus 20-án újra körmenetben vihették végig az akkor még romokban álló Pesten, a Ferencesek temploma és a Szent István-bazilika között. 1946-ban már a bazilika környékén hordozták a Szent Jobbot, majd 1947-ben Mindszenty József bíboros vezette a körmenetet – a közel félmillió tömeget – a bazilikától a Hősök teréig. A következő évben a kommunista vezetők betiltották minden országos vallási körmenetet. Az ereklyét 1950-től a Szent István-bazilika plébánosi lakásán, egy falba épített pánccszekrényben őrizték és csak évente egyszer, augusztus 20-án vitték át a bazilikába.

A Szent Jobb 1987-ben került a Szent István-bazilika kápolnájába, majd 1989. augusztus 20-án újra megrendezték a Szent Jobb-körmenetet. A körmenet azóta mindössze két alkalommal maradt el: 2007-ben a viharos időjárás, 2020-ban pedig a koronavírus-járvány miatti hatósági korlátozások miatt.

Fotó: Főegyházmegyei archívum

MTI Fotó/MAFIRT: Kovács Géza

Százezres tömeg a Szent Jobb-körmeneten a Hősök terén 1947. augusztus 20-án.

A SZENT JOBB ŐRZŐJE

Mohos Gábor egy éve tölti be új hivatalát

Fotó: Csapó Viktória

Idén 32 éve, hogy a magyar hívek hosszú és kényszerű szünet után újra méltó módon ünnepelhetik Budapesten Szent István királyunk napját. Az eseménysorozat – a Szent Jobb-körmenet és a szentmise – fő helyszíne a Szent István-bazilika, az az előtti tér és a környező utcák. Mohos Gábor esztergomi-budapesti segédpüspököt, a bazilika – a Budapest-Szentistvánvárosi Szent István király plébánia – plébánosát kérdeztük az ünnepi előkészületekről és papi teendőiről.

– *Éppen egy éve, hogy Erdő Péter bíboros a budapesti Szent István-bazilika plébánosává nevezte ki. Új feladatát közvetlenül azután vette át, hogy az 52. Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus lezárultával, elengedhette annak titkárságvezetői teendőit. Mennyire volt egyszerű az átmenet a két felelősségteljes feladatkör között?*

– Noha a kinevezések a főegyházmegyében általában augusztus 1-jével lépnek hatályba, az enyém mégis októberben, mégpedig éppen a szeptemberi Kongresszus „miatt”. A világeseményrel kapcsolatban olyan sok teendő volt még a lezárulta után is, hogy kellett egy kis idő, amíg teljes figyelmekkel az új feladatom felé fordulhattam.

– *A plébánosi feladat mennyire volt új az Ön számára?*

– Azt nem mondhatom, hogy teljesen új volt, inkább úgy fogalmaznék, hogy bizonyos hangsúlyok átrendeződtek az életemben azzal, hogy plébános

lettem. Egyházmegyes papként korábban is természetes közegem volt a plébánia. Gyakran jártam a plébániákon, miséztem, gyóntattam, eskettem, kereszteltem és temettem is, ezzel együtt a plébániai „ügyvitel” nem volt része a mindennapi életemnek. Ezt megelőzően a fő feladataim részeként jártam viszonylag sűrűn a különböző plébániákra, mostanra ez megfordult: a plébániámról járok el az egyéb feladatokat elvégezni, intézni. Ez lényeges változás, aminek egyébként kifejezetten örülök. A bazilikában komoly kulturális és turisztikai élet is zajlik, ami egyfelől megszinesíti a szolgálatomat, másfelől plusz feladatok sorát jelenti. Ugyanakkor az alapvető papi teendők itt is ugyanazok, mint másutt.

– *A bazilikában őrzik nemzeti ereklyénket, Szent István jobb kezét, melynek hivatalosan a mindenkori plébános, így jelenleg Ön az őre.*

– A Szent Jobb alapvetően egy tiszteletre kihelyezett ereklye, amelyet nagyon szigorú biztonsági előírások és protokoll mentén őrzünk. A zarándokok a tiszteletüket fejezik ki, imádkoznak előtte, kéri Szent István közbenjárását. Ez különösebb plusz feladatot nem ró ránk, teendők akkor adódnak, amikor valamilyen különleges ünnep van: például augusztus 20-a, vagy május 30-a, amikor Szent István király ereklyéinek átvitelét ünnepeljük. Előbbi esetében a koronaórség közreműködésével a Szent Jobb elhagyja a Bazilikát, május 30-án pedig kihelyezzük a főoltárra.

– *Mostani beszélgetésünk néhány héttel augusztus huszadika előtt zajlik: milyen teendők sorakoznak ilyenkor a plébániahivatal munkatársai előtt?*

– Szent István király ünnepe – mint tudjuk – igen nagyszabású, a bazilikában, az előtte levő Szent István téren és a környező utcákon is zajlik, amerre a Szent Jobb-körmenet halad Bíboros úr vezetésével. A rendezvényt nagyon összehangolt és komoly háttér munka készíti elő az Esztergom-Budapesti Főegyházmegye munkatársai, a bazilika plébániája, a közszolgálati televízió és az állami szervek részvételével. Az idei ünnepre az előkészület már jó ideje elkezdődött, és persze bizonyos szempontból már rutinfeladat, de azért mindenkinek kijut a teendőkből bőven.

– *A koronavírus-járványt még mindig nem tudhatjuk magunk mögött, de a nagy bezárkózásokon már túl*

vagyunk. A Szent István-bazilika hogyan vészelte át a lezárásokat?

– A bazilika intézményként sajnos megsínylette a járványterhes időszakot: turisztikai forgalma hosszú ideig minimális volt, illetve teljesen meg is szűnt. Ez

nagy érvágás volt számunkra, gazdasági szempontból is. Tavaly ősz óta azonban, hála Istennek, lassan, de egyenletesen növekvő szintre állt be a turizmus, ami lehetővé tette, hogy „rendezzük sorainkat”, a működésünket.

Nagyon vigyázzák a Szent Jobbot

Szent István királyunk jobbkezét a Szent István-bazilikában vigyázzák, annak hivatalos őre a templom mindenkori plébánosa – jelenleg Mohos Gábor püspök. Az ereklyét alapvetően évente két alkalommal mozdítják el a helyéről, rendkívül szigorú biztonsági protokoll mentén: a templom kisbúcsúnapján, május 30-án, illetve a Szent Jobb-körmenetre, augusztus 20-án. Juhász Adorján, a Szent István-bazilika Gondnokságának titkára hosszú évek óta asszisztál a nemzeti ereklyénkkel kapcsolatos műveletekhez, így készséggel beszélt a főegyházmegye lapjának néhány kevésbé közismert momentumról.

Az augusztus 20-ai eseménysorozatot megelőzően minden alkalommal alaposan szemrevételezik a Szent Jobb ereklyetartóját, hogy az megfelelő állapotban van-e. Az ereklyét tartalmazó – még a 90-es években Paskai László bíboros által lepecsételt – kristályhenger természetesen ilyenkor érintetlen marad. Az idej ellenőrzés nem tárt fel

hiányosságokat, csupán kisebb tisztításnak vetették alá az ereklyetartót.

Ünnepélyes hordozása minden évben alaposan megtervezett és begyakorolt technika és forgatókönyv alapján zajlik. A koronaőrök ilyenkor az ünnepséget megelőzően elszállítják az ereklyehordozót – még az ereklye és az ereklyetartó ház nélkül –, és azzal gyakorolják a különféle mozdulatokat. Ezt követi augusztus 20-a előtt néhány nappal egy főpróba a bazilika előtti téren, amikor a teljes forgatókönyvet végigveszik a kivonulással, az ereklyetartó elhelyezésével, a körmenet indulásával, a visszaérkezéssel együtt. Ebben a fázisban már a gótikus, robosztus – mintegy 70 kilogrammos – külső ereklyeház is felkerül a hordozóra, ami azt jelenti, hogy összesen mintegy 90 kilogrammal a vállukon kell a koronaőröknek a megfelelő mozdulat-sorozatokat elvégezniük.

A Szent Jobb a bazilika kápolnájából kikerülve – a szentmise előtt, alatt és utána is – mindig felügyelet alatt áll, óránként váltják egymást az őrző személyek, később pedig koronaőrök veszik körül. A körmenet végén a Szent Jobb előbb a bazilika szentélyébe, majd pedig a vitrinjébe kerül vissza a már említett, szigorúan őrzött körülmények közé.

Fotó: Ambrus Marcsi

EMBERTŐL EMBERIG HIRDETJÜK AZ EVANGÉLIUMOT

Szent István király idején Berta Tibor tábori püspök mondja a szentbeszédet az Erdő Péter bíboros által celebrált szentmisén, Budapesten.

A dandártábornoki rendfokozatban szolgáló tábori püspök a főegyházmegye lapjának beszélt a rendhagyó, katonai közegben történő lelkigondozás szépségeiről és nehézségeiről, illetve augusztus huszadika alkalmából arról is, hogy a katonaság Szent István király idején milyen megbecsültségnek örvendett.

„A Magyarországi Katonai Ordinariátus, vagy világi honvédségi nevén Katolikus Tábori Püspökség területe tulajdonképpen egész Magyarország, hiszen mindenütt vannak katonai alakulatok, ahol a papjaink lelkigondozást végeznek” – fogalmaz Berta Tibor tábori püspök. „A feladatunk, ha nagyon leegyszerűsítjük – mondja –, az, hogy ott legyünk a katonák mellett, akik bár egy területi egyházmegye plébániájához tartoznak a lakhelyükön, de szolgálati feladataik és életkörülményeik miatt sokszor mégsem vehetnek részt az ottani pasztorációban. A mi papjaink elkísérik a katonákat ezek közé a speciális életkörülmények közé: a laktanyákba vagy a katonai külszolgálatokba hetekre, hónapokra. Vagy ha

szélhetnek arról a katonáknak, hogy mi a becsület, mi a szeretet, a hűség – vagyis azok az erkölcsi alapelvek, amiket valójában a katolikus egyház vall.

Ahogy az egyházmegye papságának, úgy a katonai ordinariátus lelkészeinek sem mindig könnyű a feladatuk, gyakran csak nagyon kitartó igyekezet árán érhetik el a hívekben az igazán tiszta egyházas lelkületet. Berta Tibor, kissé sarkítva, úgy fogalmaz: „Nagyon sok ember fejében ott van Jézus Krisztus – és mellette még Buddha is, meg Mohamed tanításai és az agykontroll, meg a napi horoszkóp és sorolhatnám... Az egyháznak, a vallásnak, a hitnek ebben a 'konfúz' értelmezésében kell valamiféle rendet vágnunk és elérnünk, hogy az illető személy Jézus Krisztust elfogadja személyes megváltójának.”

Berta Tibor vallja: a katonalelkészi pasztoráció sokban eltér a hagyományos lelkipasztorációtól, „módszer-tanában” nehezebb, ugyanakkor hatékonysága nem megkérdőjelezhető.

„Külszolgálatokban, hadgyakorlatokon nincsen tempom és harangszó, ami a híveket szólítja, tehát nekünk – kezdettől fogva – embertől emberig kell járnunk, egyesével kell beszélnünk nekik Jézus Krisztusról és a gondviselő Istenről. Nagyon ősi „módszer” ez, a Názáreti Mester is alkalmazta! Azt szoktam mondani, hogy nincsenek annál jobb körülmények pasztoráció szempontjából, mint amikor több száz katonával vagyunk

– mondjuk – hat hónapos külszolgálatban, ahonnan nem lehet elmenni szabadságra, kiugrani a plázába; ahol egy lehatárolt területen belül mozgunk és ezért aztán minden katona napjában legalább egyszer találkozik a tábori lelkésszel... Ideális terep(gyakorlat) az evangélium hirdetésére!”

Berta Tibor megtiszteltetésnek érzi, hogy augusztus 20-án, Szent István király ünnepén a szentmisén ő mondhatja a szentbeszédet. „Tábori püspökként meg kell említenem bizonyos párhuzamokat: első, Szent Királyunk is nagy hangsúlyt fektetett a haderőre, azaz országa biztonságára. Imre hercegnek írott Intelmeiben is külön kitért a katonákra és azok megbecsülésére” – hívja fel a figyelmet.

A kaposvári születésű Berta Tibort 1991-ben szentelte pappá Szendi József veszprémi megyéspüspök. Káplánként szolgált Marcaliban, majd a kaposvári székesegyházban. Egykori teológiai tanára, Ladocsi Gáspár tábori püspök 1994-ben titkárnak hívta maga mellé, majd Szombathelyen szolgált katonalelkészként. Külszolgálatban, a KFOR „kötelékében”, Koszovóban szolgált. Később általános helynökként dolgozott a tábori püspökségen, mintegy tíz évet töltött Bíró László püspök mellett. Őszentsége Ferenc pápa 2021. február 18-án nevezte ki a magyar Katonai Ordinariátus püspökévé.

Fotó: Lambert Attila / Magyar Kurír

Kisebbségi megszakításokkal, több mint másfélszáz éve mindig jelen van a papság a katonák mellett, legyenek bár csatában, háborúban – vagy a modern időkben laktanyákban, hadgyakorlaton, külföldi szolgálatban. Ami a magyar tábori lelkészi szolgálatot – a vagy korrektebb megfogalmazásban a katonalelkészetet – illeti, az egyike a világon működő igen kevés, 36 katonai ordinariátusnak. Ezek szervezetenként megfelelnek a hagyományos értelemben vett egyházmegyeknek, élükön az ordináriussal, vagyis a püspökkel, ugyanakkor nem területhez, hanem személyekhez kötődő részegyházaknak minősülnek.

kell, különleges feladatokra is.”

Berta Tibor püspök szerint ők ezzel nem elveszik a katonát – a hívőt – a területileg „illetékes” papjától, hanem ellenkezőleg: visszaadják neki azzal, hogy mellette vannak, megtartják a hitében és az egyháznak a nem hétköznapi, sokszor kifejezetten zord körülmények között is. Ha úgy tetszik: hétfőtől péntekig arra sarkallják őket, hogy – mint fogalmaz – „a szombatjuk és a vasárnapjuk Istentől megszentelt legyen”. A katonai lelkészek feladata a fentiekén túl az is, hogy a katonai etika és értékterületén megtalálják azokat a helyzeteket, amikor be-

Fotó: Magyar Katonai Ordinariátus

Fotó: Magyar Katonai Ordinariátus

ÖTVEN ÉV

Hat papot szenteltek 1972. június 21-én, éppen ötven esztendeje az Esztergomi Bazilikában: Blanckenstein Miklóst, Dezsőházi Györgyöt, Kovács Istvánt, Molnár Alajost, Szabó Jánost és Vargha Miklós Pétert. Miklós atya, Lojzi atya, János atya és Péter atya készséggel idézték fel a kedvünkért az elmúlt félszáz – sőt, annál is több esztendőt. Adjunk hálát Istennek szolgálatukért és mondjunk köszönetet mindannyiuknak az elmúlt évtizedek munkájáért!

Nagyon hálás vagyok a Jóistennek az eltelt időért

Blanckenstein Miklós atyát egyik pillanatról a másikra hívta el az Isten. „A szigetvári vár bástyáján üldögélve éppen a történelemtélt tanultam, amikor a Jóisten azt mondta: gyere!” – idézte fel a kezdeteket Miklós atya, akinek neve az elmúlt évtizedekben egybeforrt a főegyházmegyei ifjúság nevelésével.

Fotó: Lambert Áttila/Magyar Kurír

„1960-ban érettségiztem a piaristáknál és 1965-ben jelentkeztem az Esztergomi Szemináriumba. Alig kezdtem meg a kispapi éveimet, elvittek katonának... Ez akkoriban még nem volt általános, de aztán az lett. Két év

honvédség után visszatértem Esztergomba, 1970-től a budapesti Központi Szemináriumban folytattam, majd 1972-ben pappá szentelődtem” – sorolta el életútjának első főbb állomásait Miklós atya.

1973-tól a dorogi Szent József plébánián volt káplán, aztán Budapestre, a Damjanich utcai kis Regnum-kápolnába. Ezután hat éven át Krisztinavárosban volt káplán, majd 10 évre a IX. kerületi Örökimádás-templomba került. Ottani szolgálati ideje utolsó három évében – a rendszerváltás idején járunk ekkor – Paskai László bíboros kinevezte a frissen alapított Országos Lelkipásztori Intézet főtákarának. Miklós atya később igazgatója lett az intézménynek.

Az Esztergomi Zsinat után Paskai László pasztorális helynöknek nevezte ki. Később átvette a Kórház utcai Szent József-kápolnát, majd 2000-től három éven át a Mátyás-templom plébánosa volt. Erdő Péter bíboros innen nevezte ki az esztergomi szeminárium rektorává. Oktatni kezdett az Esztergomi Hittudományi Főiskolán, ahová a mai napig visszajár óraadóként, közben – 2018 óta – plébános a Pestszentimrei Szent Imre Plébánián. Feladatoknak ma sincs szűkében Miklós atya: a tanítás és a plébániai kormányzói teendők mellett a Kanter Károly Felnőttképzési Intézetben tanulmányi referensként munkálkodik, és változatlanul pasztorális helynök.

„Mindenuzt nagyon szerettem lenni, de tényleg... Bárhol is szolgáltam, nem volt köztük szeretett vagy kevésbé szeretett hely. Ha ki kell emelnem néhány fontos időszakot, akkor említsük meg a rendszerváltást: izgalmas volt abban az időben bedolgozni a zsinatba. Ahogy izgalmas volt az első pápalátogatás is, amikor én feleltem a stadionban megszervezett ifjúsági találkozónak. A 2000-es millenniumi események és rendezvények, a Mátyás-templomban a turizmus megszervezése és a tatarozás előkészítése... De nagyon izgalmas dolog volt számomra a kispapokkal foglalkozni, 15 év alatt mintegy kétszázal” – sorolta Miklós atya, kitérve a Városmisszióra is. „Nagy munka volt vele, de sokat jelentett. Szerettem minden, emberekkel kapcsolatos tevékenység-

get: diák-lelkigyakorlatok, nyári táborok, sorolhatnám... Úgyhogy nagyon hálás vagyok a Jóistennek az eltelt időért. Vajon megérdemeltem, hogy ennyi jó lehetőséggel, ilyen sok jó emberrel találkoztam...?”

Miklós atya élete mozgalmas ma is. „Nem vagyok az a nyugdíjas típus... Nemrég két hétig lógattam a lábam tizanharmadmagammal Olaszországban – egy régi közösségem ajándéka volt ez az út az aranymisém alkalmából. Igen kedvesek voltak!”

Az évforduló alkalmából többfelé tartott szentmisét Blanckenstein Miklós. „Süllei László atya is elhívott a budavári Nagyboldogasszony-templomba, kedves volt tőle. Az ember ilyenkor régi ismerősökkel találkozik, akik lelkesednek, örülnek – én is örülök –, aztán a következő nap folytatjuk ugyanazt, amit addig csináltunk. Az aranymisék nem arról szólnak, hogy magát ünnepelteti az ember – hanem hálát ad a Jóistennek.”

Fotó: Prof. Ádám

A liturgia szépsége, a hitoktatás fontossága és a magyarság szeretete

Az aranymisés évforduló nem az én érdemem, az csak egy állapot – szögezte le a főegyházmegye lapjának kérdésére Molnár Alajos – vagy ahogyan sokan szólítják: Lojzi atya –, a Budapesti Regnum Marianum-templom plébánosa. Egész papi létét meghatározta a fiatalok szeretete és pasztorációja, élete, hivatása legnagyobb ajándékának pedig azt a hét fiatallembert és egy szerzetes nővért tartja, akiket Isten az ő „asszisztenciájával” fordított a hivatás felé. „Öröm, hogy számukra közvetíthetem a Jóisten hívó szavát!”

„A Jóisten ötven évig megőrzött ebben a hivatásban, ahova tulajdonképpen Ő maga hívott meg” – fogalmazott az idén 73 esztendőes atya. Visszatekintve a kezdetekre, úgy érzi, hogy a papi hivatás felé fordulása egyfajta természetes egyszerűséggel bontakozott ki: „mint ahogy egy virág a bimbóból kinyílik, és akkor egyértelmű, hogy az rózsza”. Ehhez az elhivatáshoz alapvetően hozzájárult az, hogy még születésekor a Jóistennek ajánlották őt a szülei – bár ezt csupán felszentelése után árulták el neki, hogy ne befolyásolják döntésében.

Sok papi példa kísérte Lojzi atya fiatal éveit, amelyek legjelentősebb szakaszának az esztergomi ferences gim-

náziumban töltött időszakot tartja. „Hitoktatónk, Aladár atya nagyon jó irányt adott nekünk: többen is papok lettek az osztálytársaim közül” – idézte fel.

A bakonyiszentiványi származású Molnár Alajos a gimnázium után, a teológiát is Esztergomban kezdte, majd Budapesten, a Központi Papnevelő Intézetben fejezte be. Első kápláni helye Szentendrén volt.

„Szerencsénkre ez még olyan időszak volt, amikor hosszabb ideig lehettünk káplánok, és így sokat tanulhattunk az idősebb papoktól – nekik pedig volt idejük, alkalmuk foglalkozni velünk, fiatalokkal” – idézte fel. Szentendréről Székesfehérvárra szolt a dispoziója. A legfiatalabb pap volt a városban, így sokat tevékenykedett az ifjabb nemzedék körében. Onnan Epöltre – első plébánosi helyére – került néhány évre, majd a fővárosi Patrona Hungariae Leánygimnáziumban tanított hitant. Ezután egy igen hosszú, 22 éves vidéki szolgálat kezdődött Alajos atya számára: 1993-tól 2013-ig a bajóti, mogyorósbányai, nyergesújfalui, és közben egy-két évig az annavölgyi plébániákat látta el.

Isten visszakanyarította az életét Budapestre: előbb a Baross Gábor-telepi Jézus Szíve plébánián volt plébános, majd 2016-ban „megérkezett” jelenlegi szolgálati helyére, a zuglói Regnum Marianum-templomba. A Zoborhegy téren álló templom a néhai, Városligetben állt, a kommunista hatalom által lerombolt templom jogutódja. Az atya, mint regnumi pap, úgy érzi: a Regnum Marianum-templommal olyan örökséget kapott, amelyben jelen van a magyar történelemnek egy nagyon nehéz időszaka és Szent István öröksége. Általában véve elmondható, hogy a papi munka mellett elég sok

építkezés is kísérte Molnár Alajos atya életét: négy templom és plébánia felújításában is munkálkodott.

Vallja: a plébániai tevékenységen túl a regnumi közösséghez való tartozás is meghatározó volt az életében. „Az ifjúsággal való foglalkozást, lelkiséget a regnumi atyáktól tanultam” – tette hozzá.

A fiatalokhoz való szeretetteljes viszonyulásának kezdeteit teológus éveivel köti, amikor is megragadta Don Bosco példája és életrajza. „A fiatalok könnyebben kapcsolódtak Istenhez és az egyházhhoz, főként a korábbi évtizedekben, és főleg vidéken. Akkor, amikor még semmilyen más elszívó erő nem volt jelen. Szívesen jöttek a plébániára, a templomba, zárándoklatra, lelkigyakorlatra, ministrálni, focizni... Ez vezethetett oda is, hogy az Egyházmegye rám bízta a ministráns- és a hivatásgondozás referensi feladatait hosszú évekre.” Három nagy római ministráns-zárándoklat vezetése és szervezése is a nevéhez fűződik: az 1990-es, az 1995-ös és a 2000-es.

Lojzi atya úgy fogalmazott: egyfajta keretet ad a hivatásának az újmisési papi jelmondata: „Tégy engem békéd eszközévé” – a Szent Ferencnek tulajdonított ima – és az, amit most, ötven év után választott: „Hűséges az Isten”.

„Mert Isten ajándékozta nekem ezt az ötven évet, amely idő alatt Ő aztán tényleg megtartotta hívó szavát és engem is segített abban, hogy megmaradjak ebben a hivatásban” – tette hozzá. Az évfordulót kegyelmi időszakként éli meg: „Átvitt értelemben szinte minden nap aranymisét mondok, hogy ezt az 50 évet megköszönjem a Jóistennek.” Első, kedves káplántársa példája nyomán úgy tartja, papi életének három legfontosabb pillére a liturgia szépsége, a hitoktatás fontossága és a magyarság szeretete. „Ezt mi a teológián még annyira talán nem értettük meg, de az ő következetes, szép papi élete nyomán megérlelődött bennem. Aranymisés jelmondatomat is tőle kölcsönöztem: „Hűséges az Isten!” Deo gratias.

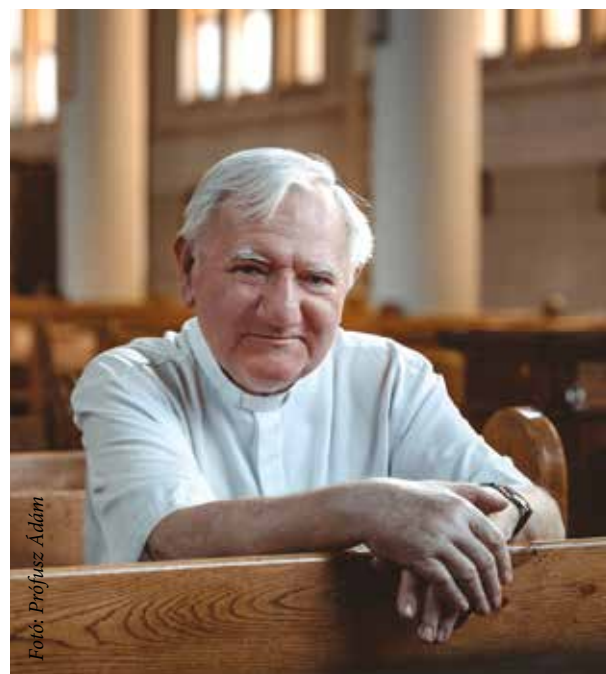
Istenhez kapcsolódom, Őrá bízom magamat

Az Esztergom-Budapesti Főegyházmegyében 50 évvel ezelőtt felszentelt papok egyike a 74 esztendőes Szabó János plébános atya, aki immár több mint egy évtizede a Budapest-Kispesti Jézus Szíve-templom pástora. Nagyon fiatalon hívta el Isten a papi szolgálatra, és – ahogy az atya

azt gyakran meg is vallja – nagy hálával tartozik neki azért, hogy ebben a szolgálatban rendületlenül megtartotta, immár félszáz éven keresztül.

„Nyolcadik osztályos voltam, amikor a lelkemben éledzni kezdett a papi hivatás: szülőfalumban, Kemencén, a karácsonyi szentmisén – ahogy oly sokszor, éppen ministráltam – az átváltoztatáskor megragadott az Oltáriszentség titka. Akkor felismertem, hogy nem csak kisgyermekként jött közénk az Úristen, hanem minden szentmisén megteszi, velünk van az Oltáriszentségben. Ez a gondolat aztán továbbment a lelkemben: mi lenne, ha én is az Oltáriszentség titkának kiszolgálója lennék? Ha a papi hivatással én is hozzájárulnék ahhoz, hogy kenyér formájában közénk, hozzánk jöjjön az Isten?” – idézte fel elhívásának kezdeteit Szabó János, a kispesti Jézus Szíve-templom plébánosa.

Szabó János ezután egy hónapon keresztül imádkozott, majd a gyóntatójához, Miksó Sándor atyához fordult, aki a kemencei plébános mellett szolgált káplánként. „Elmondtam neki, hogy milyen gondolat fog-

lalkoztat, aztán azt is hozzátettem, hogy ha lehetséges, akkor szeretnék az esztergomi ferences gimnáziumba járni. Erre ő megvakarta a fejét: »Hű, János, ezzel el vagy késve, hát ott karácsony és újév között vannak a főlveteli vizsgák!« De végül – beszélt el Szabó János – mégis minden rendeződött, miután a kemencei plébános, Trol József levélben fordult az egyházmegyéhez azzal, hogy itt ez a fiú, aki pap szeretne lenni... Az ifjú Szabó János így felvételi vizsga nélkül megkezdhetette tanulmányait az esztergomi ferences gimnáziumban.

Leendő osztálytársai közül az első, akivel megismerkedett, éppen Molnár Alajos volt. „Ez a találkozás meghatározó volt az életünkben” – utalt Szabó János életre szóló barátságukra. Jellemző az akkori „viszonyokra”, hogy érettségi után nyolcan jelentkeztek papnak az osztályból, és később mindannyiukat föl is szentelték.

A két barát együtt kezdte el az Esztergomi Szemináriumot Vajda József rektorsága idején, majd később elváltak útjaik: Molnár Alajos a Központi Szemináriumban folytatta a tanulmányait. Végül egyszerre szentelték őket pappá Esztergomban, 1972. június 21-én, éppen Szent Alajos ünnepén. Velük együtt szentelődött egyházmegyénk másik két aranymisés papja: Vargha Miklós Péter és Blanckenstein Miklós atya, illetve akik már nincsenek az élők sorában: Kovács István és Dezsőházi György.

„Amíg a papszentelésig eljut az ember, a szemináriumi évek alatt sokszor végig kell gondolnia, hogy valóban, teljes elhivatottsággal tudja-e vállalni a papságot, hogy tényleg megfelel-e a feladatnak. A papszentelés megelőző éjszakán bizony sokan járultunk a kápolnába imádkozni... Nagyon imádkoztunk, hiszen egy életre szóló elkötelezettségről volt szó” – emlékezett vissza az egykori szeminarista.

Szabó János atya úgy érzi, Istennek tartozik hálával azért, hogy ez az elkötelezettség számára valóban életre szóló lett. Ezért aranymisés képére Szent Pál apostol hálaadó szavait íratta: „Hálát adok Urunknak, Jézus Krisztusnak, aki erőt adott, amikor szolgálatára rendelt”. De ötven esztendővel ezelőtt választott papi jelmondatában is – „Az Atya, a Fiú és a Szentlélek nevében” – megerősítette: ahogy az Úr Jézus ezzel fejezte ki, hogy nem a maga nevében jött, hanem az Atya küldte, úgy ő maga is Isten elhívásaként tekintett a papságára. „Amikor azt mondom: Az Atya, a Fiú és a Szentlélek nevében, akkor Istenhez kapcsolódom, őrá bízom magamat” – fogalmazott az atya.

Szabó János és társai esztergomi pappá szentelésükor mindjárt kézbe is kapták a dispoziíót: ő Nógrádmegyére került Tarnai Imre atya mellé, akit ismert gyermekkorából, amikor az káplán volt Kemencén. Sok volt a feladat, a közeli Magyargécen is miséztek. Még több lett azonban a feladat Szabó János számára, amikor egy tragikus közlekedési baleset folytán kántor-paptársa, Kiss Árpád meghalt, Tarnai Imre atya pedig több hónapra kórházba került. A fiatal Szabó János így, első szolgálati helyén, embert próbáló, nehéz időszakot töltött el, még úgy is, hogy a sóshartyáni plébános időnként besegített neki. Mint felidézte: „kezdő” papként két templomban misézett és még egy tanyasi iskolába is eljárt.

Néhány hónappal később aztán egy újabb dispoziáció Budapest-Tisztviselőtelepre vezényelte, ahogy négy

évet töltött káplánként. Ezt egy igen hosszú, 18 éves időszak követte, amikor Dágon és Annavölgyön szolgált plébánosként, majd 1994-től a süttői, a lábatlani és a piszkei plébánia híveinek pástora lett. Az ott töltött 14 év java részét templom- és plébániafelújítási munkálatok kísérték végig. „De, hát eltelt az is... 2010 augusztusában aztán ide kerültem Kispestre, a Jézus Szíve plébániára. Már 12 éve itt vagyok”.

Szabó János elmondta: bárhol is szolgált, a sok nehézség mellett rengeteg öröm is „jutott”. Nagy öröm volt – idézte fel – amikor egy-egy felújításnak a végére értek, és a templom, a plébánia megszépült. De a hitéletben is számtalan örömdolog érte.

„Nem csak azért adok hálát Urunknak, mert erőt adott nekem, amikor a szolgálatára rendelt, de hálás vagyok azért is, hogy mindezekon a feladatokon végül is túljutottam – és elérkeztünk ide, immár az ötvenedik évhez” – mondta Szabó János atya, aki saját híveinek körében június 26-án, a templombúcsú napján tartotta aranymiséjét. A szentmisén a közösség hálát adott azért, hogy Isten 50 évvel ezelőtt papi szolgálatra hívta János atyát – és hogy ő ebből az 50 évből tizenkettőt a kispesti Jézus Szíve-templom híveinek körében tölthetett. Az ünnepélyes alkalom után a közösség a templomkertben ünnepelt szerény, de méltó ebéd keretében.

Sarlós Boldogasszony ünnepén előző szolgálati helyén, a piszkei templomban misézett az évforduló alkalmából Szabó János atya, július 10-én pedig – szinte pontosan 50 évvel az újmiséje után – szülőfalujában, Kemencén mondott szentmisét.

Kovács István, „Doki” atya, pápai prelátus, teológiai tanár (1937. augusztus 25. – 1997. június 7.) Teológiai tanulmányainak megkezdése előtt gyermekorvos volt Sopronban, 1968-ban lépett be a szemináriumba. 1973-ban káplán Érsekvadkerten, 1974-ben Budapesten a Jézus Szíve-templomban. Ebben az évben kinevezték az esztergomi Hittudományi Főiskola teológiai tanárává. 1977-től a Budapest Ulászló utcai Szentlélek-kápolna igazgatója és a Prímási Főszent-szék kötelékvédője. Csodálatosan összhangba tudta hozni orvosi és papi hivatását, ami a főegyházmegye családpasszorációs munkájának vezetésében, valamint a fogyatékos gyermekek lelkigondozásában is megnyilvánult. Súlyos betegségben hunyt el életének 60., papságának 25. évében. (Forrás: Beke Margit – A Főegyházmegye 1892-2006 között élt papjai)

Fotó: Prof. Dr. Vargha Miklós Péter

Kérjük a mindhalálíg való hűség kegyelmét!

A Budapest-Tisztviselőtelepi Magyarok Nagyasszonya-templom plébánosa, Vargha Miklós Péter atya pappá szentelésének 50. évfordulóján is mindenekelőtt hálát ad az Úr Jézusnak a 20. születésnapján történt meghívásért. De hálás olyasmire is, amiért más talán nem lenne az – így például azért, hogy két részletben lehetett katoná: kispapként több mindent megtanult, elöljáróival is pár dolgot megértetett. Ha kellett, röntgenfilmre írta a szent énekek szövegét, és ha arra volt szükség, nagy találékonysággal megoldotta, hogy az ifjúságot az „átkosban” is a különféle természetjárásokon Isten közelébe vezesse.

Vargha Miklós Pétert a Műegyetemre előfelvételt nyert fiatalemberként sorozták be, katonasága második évét azonban már mint kispap töltötte. A rendszer hiába igyekezett az esztergomi szeminaristát „kinevelni” hitéből, hiába fenyegették, végül azt érték el, hogy megtanulta: nem szabad félni! Istentől csak bátorságot és testi-lelki erőt kérhet a jóra, minden nehézség elviseléséhez.

A Bergen-Celle-i születésű atya a katonaságnál azt is megtanulta, hogy nem kell mindenhez engedélyt kérnie, csak ahhoz, amire az elő van írva. Ez fontos volt papi életében is: „Megtanultam, hogy nekem kell vállalnom a felelősséget a jó ötletért, a programokért – ne akarjam azokat a plébánosomra, a püspökömre áthárítani. Mindezek a dolgok az 1970-es években még nagyon fontosak voltak”.

Első állomáshelye Szentendre volt. „Ma sok minden nagyon egyszerű és természetes, de 50 évvel ezelőtt nem így volt. Hihetetlenül hangzik, de nem lehetett se Szentírást, se Hozsanna imakönyvet kapni, az állam egy-

szerűen nem engedte... Így hát letisztított röntgenfilm 5 cm széles csíkjaira alkoholos tussal, 2 és fél milliméteres nagybetűvel írtam fel a vetítéshez a 'Szent vagy, Uram' énekek szövegeit. A filmcsíkokat aztán diavetítőn húzták át a szentmisén az énekek alatt. Valahogy így indult el a diaképek vetítésének eltérése az Állami Egyházügyi Hivatal részéről a '70-es évek derekára...”

Péter atya 1973-tól három évig Kerényi Lajos atyával volt káplán Angyalföldön, a Béke téri Szent László-templomban. „Hétfőnként este 7-től 100-120 ifjúsági hittanos csoportosult nálunk; a plébános engedélyével magam bontottam le a 4x4 méteres hall és egy kis szoba közötti válaszfalat, hogy jobban elférjünk. Akkoriban 'veszélyes' volt az ifjúsággal foglalkozni: a hittanórák idején a plébánia bejáratánál gépkocsiból figyelték hivatalos emberek, hogy hányan és kik jönnek” – idézte fel.

Az ifjúsággal való kirándulások egyenesen elképzelhetetlenek voltak az atyák számára akkoriban. Péter atya elmondta: „Az ifjúsági hittanosok közül a fiatal gépészmérnök, Beran Ferenc megbeszélésünk szerint vasárnap reggel találkozott a többi fiatallal a Nyugatiban. Ők azt sem tudták, hogy melyik vonattal, meddig utaznak, és hová mennek. Ők Kóspallag felől jöttek Zebegény felé”, Péter atya pedig Nagymarosra vonatozva szembe ment velük, így találkozza össze „véletlenül” Törökmező előtt. „Ezután kezdődhetett a lelki program, útközben négyes csoportokban haladva. Észrevétlenül így készítette elő a Szentlélek a későbbi Budapest – Márianosztra ifjúsági zarándoklatokat! Szilveszterenként egy-egy családnál jöttünk össze vidám együttlétre, éjfélkor azonban misével kezdtük az új évet.”

Pár év múlva a VIII. kerületi Krisztus Király-templomban Bertók Ferenc plébánossal már nyilvános éjféli misét hirdettek meg, ekkoriban – a '80-as évek elején – kezdődtek meg a Nagymarosi Katolikus Ifjúsági Találkozók is. Havonta egy gitáros misét is tartottak a templomban, a gitáros énekek gyorsabb terjedése érdekében pedig a templomban, a bejárat belső oldalán külön vitrint készítettek, amibe Péter atya színes plakáton egy-egy jól látható és fényképezhető, kézzel lemásolható kottát rakott ki.

1980 tavaszán – mesélte – a Krisztus Király-templomból harmincan indultak el egy háromnapos gyalogtúrára a Pilisen, a Börzsönyön át Márianosztra. „Május első vasárnapjára, anyák napjára virradóra érkezünk meg égi Édesanyánkhoz. Néhány év alatt ebből a gyalogtúrából bontakozott ki az Országos Ifjúsági Gyalogos Zarándoklat. Egy cél felé, egy úton, egy témáról gondolkodva imádkoztunk családjaink, egyházunk egységéért, az ország újjászületéséért, hazánkért. Minden nap közösen énekeltük az erdőben a laudest, este, a táborúzó előtt,

gyertyafénynél a vesperást. A nap csúcspontja a szentmise volt. Útközben a terephez igazítva biblikus rózsafüzért, keresztutat imádkoztunk, és teljes csend-szakaszokat tartottunk a teremtett világ szépségeire figyelve. Témánk évről évre II. János Pál pápa egy-egy levele volt. 1983-tól már nyíltan, keresztaljakban mentünk plébániánként. 1989-re már csaknem 600-an voltunk!” – emlékezett vissza.

Az újlaki plébániára kerülve, 1981 nyarától kezdődően, néhány havonta 2-3 fiatal felnőttel Gyulafehérvárra utazott Péter atya. Hatalmas táskákban gyógyszert, könyvet, gépi mosószert, cukrot, olajat vittek „Erdély szívé”, a Papnevelő Intézet erősítésére. Ezt a gyakorlatot 1990 tavaszáig folytatták, még úgy is, hogy 1989 decemberében, a Teológia épülete előtt a hajnali koromsötétben az ottani karhatalom fegyverese fegyvert fogott rá, azt kérdezve tőle románul, hogy kicsoda. „Katolikus pap vagyok Magyarországról!” A választ a fegyveres vagy nem értette, vagy nem tetszett neki, mert a fegyvert csőre töltve újra feltette a kérdést. Péter atyát végül egy magyar kispap mentette meg, aki románul felelt a kérdésre.

Lékai László bíboros 1984-től Tokodaltárót, majd Tokodot is Vargha Miklós Péterre bízta. „Itt nagyon jó, ösztöretartó papi közösségbe kerültem. A környék minden papja személyesen részt vett a temploma, plébániája felújításában, építésében. Nekem is fel kellett újítanom a 200 éves templomot, mert hosszában három részre akartak szakadni a boltozatok a bányászat miatt... A plébániámhoz új irodát építtettem, majd a tetőtérben fiataloknak, házásoknak lelkigyakorlatos részt alakítottunk ki.”

Péter atya egykori szemináriumi évfolyamtársaival, Molnár Alajos és Szabó János atyával, valamint a bányavidék más papjaival ministránsversenyeket szerveztek. 1984-ben a regnumi papok közé került.

A Millennium évében helyezték Vargha Miklós Pétert a Budapest Tisztviselőtelepi Magyarok Nagyasszonya plébániára – vagyis immár 22 éve pásztor a közösségnek. Megérkezve azonnal hozzákezdett a családközösségek létrehozásához, a nyári családtáborok szervezéséhez. A hatalmas templom felújítása 20 éve folyamatosan zajlik, mint Péter atya elmondta: az orgona felújítása mellett az oszlopcsarnokot védő vasrácsrendszer, téli kápolna, kegyeleti hely, új fűtésrendszer, keresztút is készült. A templom külső falára emlékművet tervezett a Gulágra hurcoltak és az 1956-os forradalom és szabadságharc áldozatainak tiszteletére, „hogy népünk tudja becsülni gyökereit, azokból tudjon erő meríteni”.

Vargha Miklós Péter arra kér mindenkit, hogy az aranymisés évfordulók alkalmából – Mindszenty József bíboros kispapjainak adott tanácsa szerint – vele együtt „kérjük a mindhalálíg való hűség kegyelmét!”

Dezsőházi György (1947. január 4. – 2020. március 2.) Pappá szentelése után káplán volt Dorogbányán, 1974-ben Esztergom-Belvárosban, majd Budapest-Csillaghegyen, 1976-ban Budapest-Erzsébetvárosban, 1977-ben Zuglóban. 1978-ban a fiatalokkal való „illegális” egyházi tevékenysége miatt a titkosszolgálat figyeltette. 1980-ban káplán Budapest-Vizafogón, 1981-ben Rákosfalván, 1984-ben Budapest-Angyalföldön, majd 1987-ben segédkönyvtáros Esztergomban a Főszékesegyházi Könyvtárban. 1988-ban káplán Terézvárosban, 1990-ben az Istenhegyi kápolnában, 1994-től kisegítő Budapesten a VI. kerületi Szent Család plébánián. 1987-től a Mária Papi Mozgalom tagja. Életének 74., áldozópapságának 48. évében hunyt el. (Forrás: Beke Margit – A Főegyházmegye 1892-2006 között élt papjai)

Legyen öröm az iskolakezdés! – segélyprogramot indít a Katolikus Karitás

Idén is elindította iskolakezdési segélyprogramját a Katolikus Karitás, amely a magyar gyerekek mellett ezúttal az Ukrajnából menekültek beiskolázását is támogatja. Az augusztus elején kezdődött és szeptember 15-ig tartó akció célja, hogy mintegy tízezer diák számára megkönnyítsék az iskolakezdést.

Az akciót a 1356-os adományvonalon hívásonként 500 forinttal, valamint a Karitás honlapján (www.karitasz.hu) online is lehet támogatni. Emellett a központi bankszámlán is várják az adományokat: Raiffeisen Bank 12011148-00124534-00100008. A Katolikus Karitás közel tízezer önkéntese országsszerte személyes jelenlétével, tanév közben is folyamatos kapcsolattartással segít – szükség szerint – a családoknak a mindennapi terhek könnyebbé tételében.

Fotóalbum

Június 25-én töltötte be hetvenedik évét Erdő Péter bíboros, főegyházmegyének érseke, Magyarország primása, Széchenyi-díjas teológus, akadémikus, a Magyar Szent István Rend kitüntetettje. A következő oldalakon fényképekkel idézzük fel egyházi vezetői tevékenységének fontosabb pillanatait, állomásait.

Paskai László bíboros és Erdő Péter, esztergom-budapesti érsek és Magyarország primásává való kinevezése alkalmából tartott ünnepi szentmisén az Esztergomi Bazilikában, 2003. január 11-én

Süillei László, az Esztergom-Budapesti Főegyházmegyei Iroda igazgatója és Erdő Péter esztergom-budapesti érsek a beiktatási szertartás után, 2003. január 11-én

II. János Pál pápa átadja a bíborosi bírumot Erdő Péter esztergom-budapesti érseknek, Magyarország 82. primásának a római Szent Péter téren tartott bíborosi beiktatási szertartáson, 2003. október 21-én

Erdő Péter bíboros átnyújtja Paskai László nyugalmazott bíborosnak a tiszteletére megjelent emlékkönyv egy példányát 2003. május 30-án

Az újonnan beiktatott esztergom-budapesti érseket, a magyar katolikus egyház primását fogadta II. János Pál pápa a Vatikánban, 2003. január 22-én

▲ Szent Erzsébet, a szegények védőszentje ünnepének előestéjén, 2003. november 18-án Erdő Péter 500 kenyeret áldott meg. Mellette balról Süillei László, az Esztergom-Budapesti Főegyházmegye irodaigazgatója és jobbról Écsy Gábor plébános, a Szent Erzsébet Karitászt Központ vezetője

Erdő Péter első bíborosi szentmiséje 2003. november 1-jén az esztergomi székesegyházban

Szabadtéri szentmise Szent Margit napján, 2004-ben a Margitszigeten IV. Béla király lányának sírhelyénél, az egykori kolostor romjai között

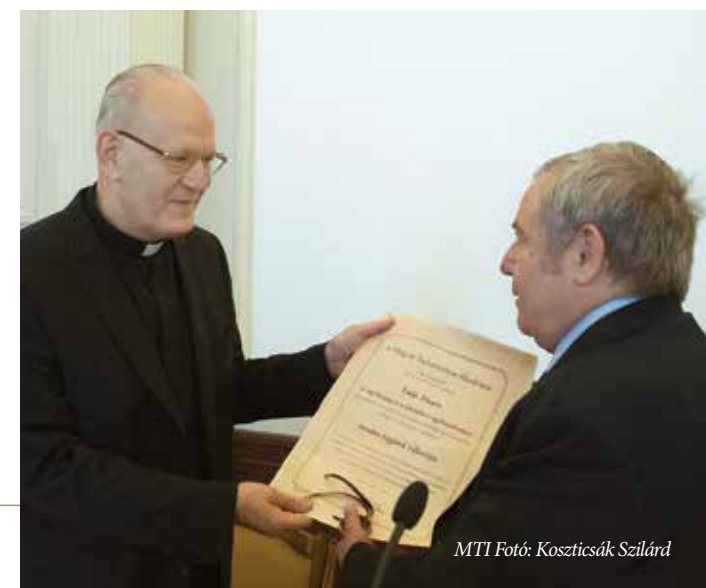
MTI Fotó: Kovács Tamás

Schweitzer József professzor, nyugalmazott országos főrabbi és Erdő Péter bíboros, prímás, esztergom-budapesti érsek beszélget a 150 éves Dohány utcai zsinagóga ünnepi újraavatásán, 2013. szeptember 24-én

Mádl Dalma, a volt köztársasági elnök felesége átveszi Erdő Pétertől a Szent Erzsébet rózsája-díjat 2007. november 18-án. Az elismerés átadására a Szent Erzsébet-év záróeseményeként a sárospataki római katolikus vártemplomban tartott mise után került sor

MTI Fotó: Vajda János

MTI Fotó: Koszticsák Szilárd

Erdő Péter átveszi a rendes MTA-tagságról szóló díszoklevelet Bélyácz Istvántól, a Magyar Tudományos Akadémia Gazdasági- és Jogtudományi Osztályának elnökétől Budapesten, az MTA épületében, 2013. szeptember 24-én

A Magyarok Nagyasszonya-sziklatemplom harangjának megáldása 2015. március 1-jén. A harang több mint hatvanéves csend után szólhatott meg újra a Gellért-hegyi pálos sziklakolostorban

MTI Fotó: Kovács Tamás

A püspöki szinódus létrejöttének 50. évfordulójáról tartott megemlékezés a vatikáni VI. Pál-csarnokban a családról szóló rendes püspöki szinódus idején, 2015. október 17-én

MTI/EPA/Giuseppe Lami

Kihallgatáson fogadta Erdő Péter bíborost, primást, esztergom-budapesti érseket, a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia elnökét XVI. Benedek pápa 2006. június 24-én a Vatikánban

MTI Fotó

Veres András győri megyéspüspök, a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia elnöke és Erdő Péter, a *Múltunk alapja – jövőnk oszlopa* című konferencián, 2017. május 17-én

MTI Fotó, Ilyés Tibor

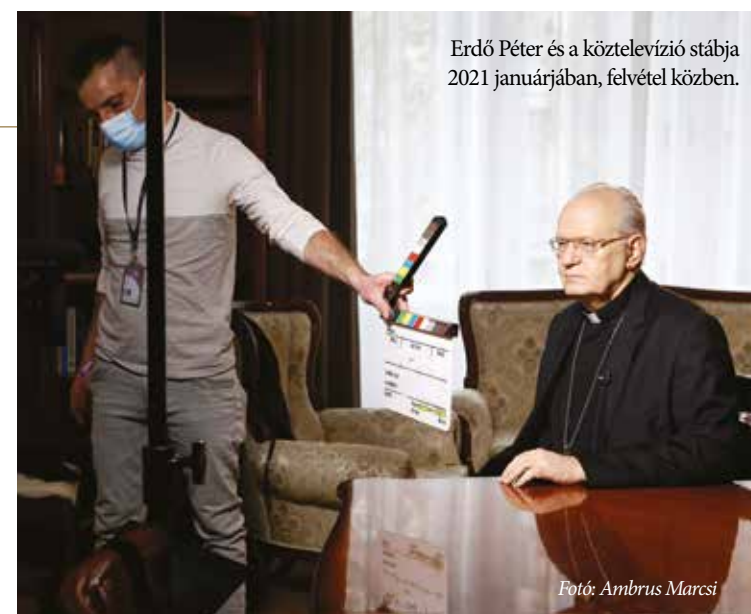
MTI/Balogh Zoltán

A nemzetközi eucharisztikus kongresszus körmenetének záró áldása a Hősök terén, 2021. szeptember 11-én

MTI/Mónus Márton

Erdő Péter az 52. Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszust népszerűsítő flashmob résztvevői társaságában a Szent István-bazilika előtt, 2019. május 2-án

Erdő Péter és a köztelevízió stábja 2021 januárjában, felvétel közben.

Fotó: Ambrus Marcsi

Pintér Sándor belügyminiszter, Sulyok Tamás, az Alkotmánybíróság elnöke, Erdő Péter bíboros, esztergom-budapesti érsek, Áder János köztársasági elnök és Semjén Zsolt, nemzetpolitikáért felelős miniszterelnök-helyettes az 52. Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus Társadalmi Bizottságának alakuló ülésén a budavári primási palotában, 2017. június 15-én

MTI/Méghé Zoltán

Az 52. Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus kiemelt eseményeként tartott gyertyás körmenet záró áldása a Hősök terén, 2021. szeptember 11-én

MTI Fotó: Ilyés Tibor

HÁLA AZ ELMÚLT HETVEN ÉVÉRT

Szentmisén köszöntötték június 22-én az Esztergomi Bazilikában Erdő Péter bíboros, prímás hetvenedik születésnapja alkalmából. A homíliát Süllei László, érseki általános helynök, kánok mondta, aki húsz éve dolgozik a Főpásztor mellett, a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia nevében pedig Veres András elnök mondott köszöntő beszédet. A hálaadó szentmisén jelen voltak az Esztergom-Budapesti Főegyházmegye papjai, munkatársai, valamint a magyar politikai és közélet képviselői, köztük Kövér László, az Országgyűlés elnöke, Semjén Zsolt miniszterelnök-helyettes, Soltész Miklós államtitkár, Varga Zs. András, a Kúria elnöke, valamint Áder János volt köztársasági elnök.

Veres András püspök, a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia elnökének köszöntőbeszéde:

Eminenciás Bíboros Úr!

Az ősegyház tapasztalatának igényéből fogalmazódott meg Szent Pál apostol kijelentése: a püspök legyen feddhetetlen, megfontolt, józan, tisztességes, vendégszerető, tanításra alkalmas. A II. Vatikáni Zsinat ezeket megerősítve kéri továbbá, hogy a püspök legyen jártas korának dolgaiban is. Mi, püspökök, akik küldetést kaptunk erre az apostoli szolgálatra, nap mint nap érezzük, hogy korunk oly sokféle kihívásának kellene megfelelnünk, amelyeknek beteljesítésére valószínűleg egyetlen ember sem képes, így mi sem. Gyakran eszembe jut a még először tizenévesen látott falfestmény felirata a pannonhalmi apátság ebédlőjében, amely engem egy kicsit – ha nem is teljesen – meg szokott nyugtatni. Egy karikán többféle kulcs látható felfűzve, amely alatt egy rövid latin mondat áll csupán: *Non omnia possumus omnes.* (Nem mindenki képes mindenre.) Vagy tartalmilag talán még pontosabb fordításban: *Senki sem képes mindenre.*

A gondviselő Isten viszont, aki teremtésében is felülmúlhatatlan, az egyéneknek olyan sokféle képességet adott, amelyek birtokában együttesen sokkal nagyobb eredményeket tudnak elérni, mint külön-külön önmagukban. A legkiválóbb testi, szellemi és lelki képessé-

gekkel megáldott ember sem tud egyedül megfelelni az élet minden kihívásának, ezért fontos, hogy legyenek segítők. A püspökök számára a papok és az elkötelezett világi munkatársak azok, akik emberi képességeink hiányosságait pótolni tudják.

De ilyen segítők a püspöktestvérek is, akik hozzánk hasonlóan rendkívüli kihívásokkal szembesülnek nap mint nap, s ugyanakkor mindnyájuknak sajátos karizmatát is adott a szolgálatra meghívó Isten. Most e püspöktestvérek, a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia tagjainak nevében szeretném köszönteni Bíboros urat, amely testületnek Ön tíz éven át volt a vezetője. Akkor is megtapasztaltuk és ma is érezzük készségét, amellyel kész segíteni e közösség munkáját, amely a mostani, nehéz időkben is szeretné jól végezni Krisztustól kapott feladatát. Ugyanakkor büszkeséggel tekintünk bíborosi szolgálatára is, amelyet az egyetemes Egyház

Fotó: Műdrák Attila

javára végez a mindenkori pápa segítése által. Az egyes vatikáni dikasztériumokban végzett szolgálata és az ott tapasztaltak gazdagítják a mi Püspöki Konferenciánk munkáját is. E sokrétű feladat végzése közben biztosan erősödik annak még mélyebb belátása is, amit püspökszentelésekor jelmondatul választott: *Initio non erat nisi gratia. Kezdetben nem volt más, csak a kegyelem.* – Mert mindennek forrásánál a kegyelem van, amely segíti az embert szolgálata eredményes végzésében.

Kedves Bíboros Úr! 70. születésnapján azt kívánjuk, hogy a kegyelem e kiapadhatatlan forrása állandóan gazdagítsa Önt szolgálata teljesítésében még sok éven át! Isten éltesse!

Fotó: Műdrák Attila

Süllei László érseki általános helynök hálaadó szentmisén elmondott szentbeszéde:

Eminenciás bíboros atya!

(...) Főpásztorunk, aki Esztergomban tanult, tanított, a 2002. december 7-ét megelőző napon Paskai bíboros atyához érkezett. Vendégként jött Erdő Péter a rektor, a püspök atya, mint korábban többször is, amikor egy jogi véleményt, egy kongregációi vagy a mai helyes megnevezés alapján dikasztériumok számára jelentést kellett készíteni. Jött a jogász, akinek könyveit ismertük, akivel egyetemi rektori feladatai miatt sokszor találkoztunk. Akkor még nem lehetett tudni miért is vezetem fel, az egyik főpásztort a másikhoz. II. János Pál pápa 2002. december 7-én nevezte ki egyházmegyénk 83. főpásztorává, aki lassan 20 éve tartja ezt a pástorbotot. (...)

A mai szentmisében elsősorban az imádság szavával, 70 év maradandó, látható és láthatatlan gyümölcseiért mondunk köszönetet. Szeretnénk örömeinket, és gratulációnkat is kifejezni a Főpásztornak, a papnak, a jogásznak, a könyvszerető embernek, a munkatársnak, a tanárnak – mindenki folytassa sort azzal a megszólítással, amit személy szerint szokott alkalmazni. Nekem Bíboros atya! (...)

Egykor, amikor eldőlt, hogy Erdő Péter Rómában fogja tanulmányait folytatni, Lékai bíboros atya megkérdezte

tőle: Mit szeretne tanulni? Erdő Péter azt válaszolta: Bibliikumot. Lékai bíboros atya pedig erre azt mondta: Ezt nem tudom teljesíteni, mert jogot kell tanulnia, arra van most szüksége a magyar egyháznak. Az a szükség, ami akkor kényszernek tűnt, ma már gyümölcsként áll előttünk: magyar egyházunk nagy ajándékkosarában ott van a többi magyar teológiai irodalom mellett. Bibliikum, filozófia, liturgia, dogmatika, egyházjog, ami egykor profécia volt, ma Kódex formájában a kezünkben van, az igazságnak a jogi útja, amelyhez szabhatjuk az életünket. (...)

Erdő Péter, a jogász pedig, az Úr élő szavának értelmezője, Írás-tudó ember. Az évek során számtalan levelet vittem fel hozzá, és amikor kijavította, a levél több lett, stílusa finomabbá vált. Az írástudó, aki a mai napig gyűjti az újabb és újabb pápai dikasztériumok által kiadott törvényeket, értelmezi is azokat. Minden egyes jogi lépést nyomon követ, és bejegyz mind a Kódex, mind pedig a saját könyvének lábjegyzékébe. (...)

Bíboros atya a kódex elkészítése által a jogszabályok ismerője, a jogszabályok által, amelyek a Szentírásra épülnek, az igazság keresője, és sok pappal együtt el tudjuk mondani, hogy amikor az igazság és a jog csődöt mond, ott tudja, mint Pásztor, az irgalmasság hangját is éreztetni. (...)

A kegyelem szavára épülő élet bontakozik ki előttünk Bíboros úr szolgálatában. Amikor imával és hállával visszatekintünk erre az elmúlt 20 évre, láthatjuk, ahogyan előttünk áll meghatározó egyénisége. (...)

Foglaljuk imáinkba és szentmiséinkbe Főpásztorunkat ezen az évfordulón! Kérjük számára Krisztus Urunk kegyelmét, hogy a Szentlélek erejében irányítsa az egyházmegyét, és kérjük számára Szűzanyánknak, a Bölcsesség Székének, az Égi Édesanyánknak közbenjárását, hogy minden fáradozása eredményes legyen Egyházunk javára! (...)

Fotó: Műdrák Attila

KÖSZÖNTŐ A KARMELITÁBAN

Ünnepi fogadást tartottak június 27-én a Karmelita kolostorban Erdő Péter bíboros, prímás tiszteletére, hetvenedik születésnapja alkalmából. Az eseményen számos egyházi és közjogi méltóság vett részt.

Semjén Zsolt miniszterelnök-helyettes az egyházszabadság megingathatatlan védelmezőjének nevezte köszöntőbeszédében Erdő Pétert. Kiemelte, hogy az Egyház nem az állami intézményrendszer „speciális alrendszere (...), hanem az állammal azonos rendű valóság. Ezért nem lehet állam-egyház viszonyában alá-fölé rendeltség, csak a legszigorúbb mellérendeltség.” Beszélt arról is: a küldetésünk – mely állapotbeli kötelességünk –, az, hogy „Isten magyar népének történetét üdvtörténetté alakítsuk.”

Nem vak véletlen – folytatta a miniszterelnök-helyettes –, hogy magyarnak születtünk, hanem a Gondviselés akarata: küldetés. „Küldetésünk tehát nemzetünk sorskérdéseivel törődnünk. A katolikus morális szóhasználatával: állapotbeli kötelességünk. Magyarország prímásai – Pázmány Péter, Mindszenty József – hűségesen teljesítették állapotbeli, állampolgári, közjogi kötelességüket. Ma Erdő Péter segít minket meglátásaival, tanácsaival, prófétai feddésével.” Semjén Zsolt idézte az 1752-es kánon zárómondatrészét: „a lelkek üdvösségének az Egyházban mindig a legfőbb törvénynek kell lenni!” Ehhez kapcsolódóan megjegyezte, Erdő Péter ezen a ponton vált „hűvös intellektusú jogtudósból lángoló lelkű hitvalló pappá”.

Erdő Péter egyházi vezetői szolgálatát méltatta Orbán Viktor miniszterelnök, arra kérve őt: „szeresse és támogassa” továbbra is Magyarországot és „tüntesse ki figyelmével a világi vezetőket”. Köszönetet mondott a bíborosnak azért a személyes tanításért, mely szerint „nemcsak protestáns módon lehet hajlíthatatlannak és szilárdnak lenni, hanem szelíden is lehet, katolikus módon”. Beszélt arról is: „a járványok, a háborúk, a békétlenség korszakába léptünk, és nyilvánvaló, hogy ha nem lesz keresztény egység a béke és a keresztény örökség megvédése kérdésében, akkor el fogunk veszni. A magyar nemzet csak békében tud megmaradni, ehhez kérjük a Bíboros urat, valamint katolikus, ortodox és protestáns testvéreink segítségét is”.

A miniszterelnök ezzel zárta beszédét Erdő Péterhez fordulva: „Nagy reményekkel nézünk a következő tíz-egynéhány év szolgálata elé. Isten éltesse a Bíboros urat!” Erdő Péter is kiemelte beszédében a béke fontosságát, úgy fogalmazott: most mindannyian a békéért imádkozunk, mert „minden ezen alapul”.

Fotók: Csapó József

CSENDES KÖTELESSÉGTELJESÍTÉS

Kevesen ismerhették meg Erdő Péter bíboros, prímás egyházi vezetői és tudományos tevékenységét olyan közelségből, mint egyik tanítványa, egykori személyi titkára, Gájer László. A Pázmány Péter Katolikus Egyetem teológiai tanára a főegyházmegye lapjának beszélt a Főpásztorral kapcsolatos személyes emlékeiről, a tanítványi kör jelentőségéről és a magyar Egyház csendes szolgálatáról.

Fotó: Lambert Attila/Magyar Kurír

– Ön mutatta be minap a Bíboros úr 70. születésnapja alkalmából kiadott egyik tanulmánykötetet Budapesten, a D50 kulturális központban. Méltató beszéde, annak hangvétele bizonyos érzelmi közelséget feltételez.

– Erdő Péter körül a '90-es évek eleje óta formálódik egy tanítványi kör, amelynek egy részéből „nőtt ki” a Pázmány Péter Katolikus Egyetemen a Kánonjogi Posztgraduális Intézet, egy másik – a kánonjoggal nem foglalkozó – részéről pedig elmondható, hogy bizonyos összefüggésekben szintén kötődnek, kapcsolódnak a professzori tevékenységéhez. Magam a Bíboros úr tanítványi körének legutóbbi generációjához tartozónak vallom magam, még úgy is, hogy engem, életkoromból kifolyólag már nem tanított. 2016 és 2018 között viszont Erdő Péter személyi titkára voltam – a személyes kötődésem nagyjából innen eredeztethető. Ebben az időszakban nagyon szoros volt köztünk a munkakapcsolat: én gépelhettem például a prédikációit, a beszédeit, az előadásait és a tudományos munkáit is. Németül, olaszul is diktált

nekem, így a tudományos módszertant, a szóhasználatot közvetlenül tőle sajátíthattam el. Közről láthattam, hogyan dolgozik. Gyakran együtt mentünk be a könyvtárszobába, együtt jártunk utána a kötetekben bizonyos hivatkozásoknak. Előfordult, hogy a saját témámhoz ő maga ajánlott nekem lexikonokat, könyveket – pedig a filozófia nem is kifejezetten az ő kutatási területe. Elkísértem az útjaira, ha szükséges volt, segédkeztem az arra való készülődésben, segítettem őt a liturgiában. Betekintést nyertem a munkamoráljába, érdekes volt látni, hogyan készíti el egy-egy beszédét vagy éppen tudományos cikkét. Úgy érzem, éppen ezek a dolgok, a találkozások, a beszélgetések alapozták meg egyfajta személyes kötődést, bizalmat és nagybecsülést bennem Erdő Péter irányába, a főpásztoromat megillető „köteles” tiszteleten túl. De ez nemcsak a tudományos tevékenységének, hanem az egész személyiségének, lelki életének is szól.

– A tanítás, amit kapott, életre szóló?

– Azt gondolom, hogy a Magyar Katolikus Egyháznak – mérete okán is – csak bizonyos időközönként adhatnak meg olyan igazán nagy formátumú személyiségek, akiknek hatása generációkkal később is érződik. Erdő Péter ilyen személyiség, a generációmból nagyon sokan tudományos példaképként tekintünk rá. Gondoljunk végig: esztergomi tanár, aztán nagyon hamar a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Hittudományi Karának – akkor még Hittudományi Akadémiának – tanára, tanszékvezetője több mint egy évtizeden át. Később a Kánonjogi Posztgraduális Intézet alapító elnöke, majd vezetője majdnem egy évtizedig. A Magyar Püspöki Kar elnöke, az Európai Püspöki Konferenciák elnöke egy évtizedig. Lateráni tanulmányai után, fiatalon tanár a Gregoriana Pápai Egyetemen Rómában, meghívott tanár Bonnban, Münchenben. Mindeközben több nyelven publikál, művei egyházi tankönyvként szolgálnak a nagy pápai egyetemeken... Mindezt el kellett sorolnom ahhoz, hogy alátámasszam: Erdő Péter intellektusával, intellektuális teljesítményével ott hagyta a nyomát a magyar Egyház történetében, a nevét pedig már bizonyosan meg fogják őrizni a történelemkönyvek is. Nagyon jó dolog, hogy egy ilyen személyiség hagy maga után olyan embereket, akik általa – vagy tőle – „érintődtek”, akik a tanítványainak mondhatják magukat. Még generációkon keresztül az ő tankönyveiből fogunk tanulni és az általa példás és alapos gyorsasággal lefordított új Egyházi Törvény-

könyvet fogjuk használni. A tanítómester tekintetében a Főpásztor igen magasra tette a léceket.

– A léccel talán magasan van, de „alatta” a tudományos munka aktív és termékeny. Gondolok itt a már említett két nagy formátumú tanulmánykötetere, amelyek igen hosszú szerzői névsorában Ön is ott van. Mi köti a szerzőket Erdő Péterhez?

– A két, egyenként mintegy 650 oldalas kötet szerkesztés tekintetében eltér egymástól. Az idegennyelven kiadott *Sacrorum canonum scientiában* kizárólag kánonjogi írásként jelentek meg, olyan kánonjogászoktól, akik munkakapcsolatba vagy baráti kapcsolatba kerültek Erdő Péterrel az elmúlt évtizedekben. Ők mindannyian a kánonjog legfontosabb nemzetközi szaktekintélyei, akik egy-egy írással tisztelegnek a 70 éves Erdő Péter előtt. A magyar nyelvű kötet, amely a *Iustitia duce, caritate comite* címet viseli, ennél heterogénebb összeállítás. Ebbe olyanok írtak, akik Erdő Péternek valamilyen formában tanítványai lehettek – nem csak kánonjogászok, hanem bölcsészek, teológusok is.

– Mit kíván Erdő Péternek a 70. születésnap alkalmából a tanítvány – Gájer László?

– Messziről kell kezdenem... A Bíboros úr úgy tartja, hogy az életműve nem feltétlenül az ő érdeme. Én azt

látom, hogy az említett életmű háttérében csendes kötelességteljesítés húzódik meg. A '80-as évek végén, a '90-es évek elején az egyházjog területén Magyarországon nagy üresség, nagy hiátus volt; az előző kánonjogi rendszer megszűnt, a könyv pedig, amiből a Hittudományi Karon tanítottak, elavult. Erdő Péter meggyőződése volt, hogy neki generalistának kell lennie, azaz minden területen kell publikálnia, le kell fordítani a törvénykönyvet, és mindenképp ki kell adni egy nagy kánonjogi tankönyvet. Nem az önérvényesítés vagy a karrierépítés, nem a tudományos „brandépítés” motiválta, hanem az, hogy mire volt éppen szükség a magyar Egyházban. Ez szerintem mély elköteleződésről és engedelmességről tanúskodik. A Bíboros úr sokszor a háttérben végzett szolgál feladatokat, csak mert azokra szükség volt, ha kellett, szabályzatokat, állami törvénytervezeteket készített elő. Én olyan embernek ismertem és szerettem meg Erdő Pétert, mint aki a szó szoros értelmében szolgálja a magyar Egyházat. S hogy mit kívánok a 70. születésnapjára? Azt kívánom, hogy ez a szolgálat, ez a lelkiület megteremje majd a gyümölcsöt. Kívánom, hogy még itt, ezen a földön, és amikor majd egyszer megnyugszik Istennél, lássa meg ennek a szolgálatnak, ennek az odaadó lelkiületnek a beteljesedését.

A D50 kulturális központban mutatták be június 28-án az Erdő Péter tiszteletére megjelent *Iustitia duce, caritate comite* című magyar, és a *Sacrorum canonum scientia* idegennyelvű köteteket. A mintegy 600 oldalas kiadványokban Erdő Péter tanítványainak, tisztelőinek és pályatársainak tanulmányai olvashatók, a Szent István Társulat gondozásában.

A *Sacrorum canonum scientia* című könyvet az egyik szerző, Schanda Balázs alkotmánybíró, az alkotmányjog professzora mutatta be, a *Iustitia duce, caritate comite* című, magyar nyelvű kiadványt pedig Gájer László, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem – Hittudományi Kara Keresztény Bölcséleti Tanszékének tanszékvezető egyetemi tanára méltatta, aki szintén a szerzők között van. Szerkesztőként Szabó Péter, a Kánonjogi Intézet elnöke és Kuminetz Géza, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem rektora mondott köszönetet a kiadványok létrejöttében közreműködőknek.

AHOL A GYEREKEKET SZERETET VESZI KÖRÜL

Szeptemberben megkezdődik a 24. tanév az újpesti Szent János Apostol Katolikus Általános Iskola és Óvoda falai között. Käfer György, a szeretett tanítvány nevét viselő intézmény igazgatója beszélt a főegyházmegye újságjának a kezdetekről, a keresztény-konzervatív nevelés mibenlétéről és a gyerekeket körülvevő pedagógusi szeretetről.

Fotó: Lambert Attila/Magyar Kurír

– Az iskola 23 éve működik, Ön pedig 22 éve vezet – hi-telesebb megszólalót nem is kérdezhetnének a kezdetekről. Hogyan éledt újjá az eredetileg gyermekhiány miatt bezárt „világi” iskola egyházmegyei fenntartásban, 1999-ben?

– Az iskolánk épületében egykor nagy múltú polgári fiú- és lányiskola működött, amit 1998-ban zártak be azért, mert elfogytak a gyerekek. Mi, főegyházmegyei fenntartású intézményként egy üres épületet kaptunk, tehát szó szerint a semmiből indítottuk el az iskolát, négy osztállyal, összesen 37 gyerekkel. Az iskola igazgatója, dr. Frányó Tamásné tragikus hirtelenséggel elhunyt, így az első tanév végén már én voltam az intézmény vezetője.

– Egy lakótelep kellős közepén egyházi iskolát alapítani – mondhatjuk, hogy bátor döntés volt.

– A kezdeményező Pályi László, akkori újpesti plé-

bános atya volt, aki tavaly hunyt el. Ő kereste fel az iskolanyitást ötletével Paskai László bíboros urat, aki az Egyházmegyei Katolikus Iskolák Főhatóságával együtt az ügy mellé állt. Az iskola végül elindulhatott és Pályi atyához, az Újpest-Kertvárosi Szent István plébániához került. Aztán kiegészültünk: a korábban más helyen működő, idén ősszel 20 éves Szent Anna Katolikus Óvoda öt éve új épületet kapott az önkormányzattól és telephelyként iskolánk részévé vált. Így már azonos nevű és vezetésű intézménybe járhatnak 3 éves kortól 14 éves korig a gyerekek. Ha úgy vesszük, középiskolánk is van: a Kanizsay Dorottya Katolikus Gimnázium és Egészségügyi Szakközépiskola, ami szintén az Esztergom-Budapesti Főegyházmegye fenntartása alatt áll, de egy tőlünk külön működő, önálló intézmény. Illetve van egy szerzetesrendi bölcsőde és óvoda is a közelünkben. Vagyis Újpesten a bölcsődétől az érettségiig, vagy akár a szakmáig is el lehet jutni anélkül, hogy a gyermek „kilépne” a katolikus fenntartású intézmények köréből.

– Hol tart ma az iskola a kezdetekről lefektetett alapítói célokhoz képest?

– Amikor megkérdezik tőlem, hogy mitől katolikus az iskolánk, azt szoktam válaszolni: attól, hogy katolikus, de „minimum” keresztény családok gyerekeit – a családokkal együtt – közösen, egy irányba terelgetjük. Ez volt a cél 23 évvel ezelőtt és ez ma is, bár – bevallom – időnként nincs könnyű dolgunk.

– A tanulók száma csaknem a tízszeresére emelkedett mára a kezdetekhez képest. Hogyan sikerült ezt elérni?

– Az első évtizedben – fogalmazzunk így – aktívabban bővítettük a gyermeklétszámot, hiszen nem nehéz belátni, hogy 37 gyermekkel nem működhattunk hosszútávon. Lazítottunk a feltételeinken. A nagy érdeklődés következtében a missziós tevékenység irányába mozdult el a közösségünk, de nem ez volt a kitűzött célunk. Akkor átgondoltuk, újraterveztük a dolgokat, és időszakos létszámvisztaesés árán ugyan, de rendeződtek a dolgok. Végül elértük a 300 körüli lélekszámot az iskolában, amit immár 6-8 éve tartunk is. Egy osztályba átlagosan 18-20-an járnak nálunk, ami ideális a gyerekek és a pedagógusok szempontjából is. A fenntartónk szerencsére nagyon pozitívan áll ehhez a kérdéshez: volt olyan tanévünk, amikor 60 fő, minden felvételi szempontnak kiválóan

megfelelő elsős jelentkezőnk volt, a fenntartónk pedig egyből rábólintott kettő helyett három első osztály indítására. Ugyanis, ha két osztályban kellett volna őket elhelyeznünk, az mindenféleképpen a nevelés és a tanítás rovására ment volna.

– Úgy fogalmazott az imént, hogy nincs könnyű dolguk az alapításkor lefektetett célok és küldetés tekintetében. Mire gondolt?

– A mi iskolánk konzervatív értékrendet vall, és ehhez próbáljuk igazítani a gyerekek mindennapjait is. Am a világ körülöttük sajnos az ellenkező irányba tart, és ez megnehezíti a dolgunkat. Amikor egy szülő elhozza hozzánk a gyereket, kötünk vele egy úgynevezett együttműködési megállapodást, amelyben lefektetjük az alapelveket, amikhez a családnak is tartania kell magát. Ilyen például az elvárt vasárnapi templomba járás, a megfelelő öltözködés, valamint – például – a sminkelés, a körömfestés, a piercing viselésének a tilalma. A szülő írásban vállalja azt is, hogy odahaza foglalkozik a gyerekkel és kontroll alatt tartja a tévénézés, az internethasználat mértékét. A magunk részéről ezt meg is próbáljuk „bevasalni” a szülőkön.

– Mindez valóban számonkérhető?

– Igen. A szülő ugyanis az említett szerződésben azt is vállalja, hogy ha mindezeket nem tudja betartani, akkor tudomásul veszi, hogy a lakóhely szerinti körzet általános iskolájába irányítjuk a gyermeket. Erre persze nem kerül sor túl gyakran, az elmúlt húsz évben hozzávetőleg 8-10 ilyen volt. Nincs más megoldás, azt tudomásul kell venni, hogy a szülőnek és az iskolának közösen kell nevelnie a gyermeket, „egymással szemben” semmiképpen. A tapasztalatunk egyébként az, hogy egy osztályunk legfeljebb egy vagy két olyan gyermeket „bírel”, akit bizonyos erőfeszítések árán asszimilálni tudunk. Ám ha ennél többen vannak, akkor elveszítjük a harcot; és a média, a szociális média, a „világ” által elcsábított gyermeknek másik iskolát kell keresnie. A küldetésünk, a céljaink tekintetében hozzá kell tennem azt az örömdetes tény is, hogy a tantestületem egységes, a kollegák között minimális a fluktuáció.

– Ha egy szülő felteszi önnek a kérdést, hogy miért katolikus iskolába járassa a gyermekét, akkor mit válaszol neki?

– Valószínűleg hosszan válaszolok... Talán elmondom, hogy a katolikus nevelést nem teljesen úgy kell elképzelni, ahogy az az Abigél című regény lapjain viselkedik. Nálunk nem állnak egyenruhában, szigorú vigyázzállásban a tanulók a folyosón. A gyerekek nálunk gyerekként viselkednek, de bizonyos korlátok között, azért, hogy megóvjuk őket sok olyan dologtól, ami nem a javukat szolgálja. Természetesen mi is haladunk a korral, megtanítjuk őket az életre és válaszokat kapnak a

párkapcsolattal kapcsolatos kérdéseikre is. És igen, használjuk az internetet is – arra, amire kell. Vannak családok, szülők, akik számára lényeges, hogy a közegben, ahol a gyermeküket napközben nevelik – jelen esetben a mi iskolánkban –, nem kell olyan nevelési és viselkedési „sajátosságot” elfogadniuk, ami különbözik az értékrendjüktől, és esetleg egy világi iskolának a jellemzője. Ami pedig talán a legfontosabb: a gyerekeket nálunk nagyon szeretetteljes közeg veszi körül, természetesen kizárt a fizikai vagy a lelki bántalmazás.

– A keresztény, katolikus elvek mentén történő iskolai nevelés hol kapcsolódik össze az egyházzal?

– Számtalan ilyen kapcsolódási pont van a gyerekeink életében. Van egy iskolai kápolnánk Oltáriszentséggel, ahol hittanórák idejében, heti rendszerességgel osztálymisére kerül sor – ahogy az atyák ideje engedi. Nagyon nagy öröm egyébként a számunkra, hogy szinte mindig van a kápolnában egy-egy imádkozó gyermek, akkor is, amikor nincsen szentmise. Rendszeresen tartunk zárándoklatokat, idén tavasszal például Mindszenty-zárándoklaton voltunk. Az évnyitó, az évzáró természetesen templomban van, és vannak úgynevezett „lelki napjaink” is, amikor az osztályok kirajzanak a környékbeli plébániákra, ahol az atyák saját elképzelésük szerinti, lelki délelőttöt tartanak nekik. Májusban tartjuk Szent János apostol búcsúját szentmisével, gyónási lehetőséggel. Az adventi időszakot szentmisével kezdjük, ilyenkor roratékra is járnak a gyerekek. Van egyházi kórusunk – és ha már itt tartunk, egyházenét is tanulnak nálunk a gyerekek... és a felsorolásom még közel sem teljes!

– Így, az új tanév küszöbén mit kíván iskolaigazgatóként a gyerekeknek és a szülőknél?

– Kívánom, hogy ez egy olyan tanév legyen, amelyben végre senki nem lesz karanténban. A másik kívánságom – már húsz éve az –, hogy a gyerekek csillogó szemmel jöjjenek iskolába, tudva, hogy itt tanulhatnak és olyan közösségben lehetnek, ahol lelkiileg, szellemileg és fizikailag is gyarapodnak. Kívánom, a közösségünk még tovább fejlődjön, fogadjon be olyanokat, akiknek szükségük van ránk. Ahogy azt a Kamerunból hozzánk menekített keresztény kislányt befogadtuk, aki mostanra elvégezte a nyolcadik osztályt és a Kanizsay Dorottya gimnáziumban tanul tovább. Ő a mi iskolánk, a gyerekeink és a fenntartónk egyik legnagyobb, közös sikertörténete! Kívánom, hogy diákjaink a versenyeken, a szakmai méréseken továbbra is a szűk legfelsőbb kategóriába tartozzanak. Kívánom azt is, hogy a nyolcadikosaink, amikor elballagnak tőlünk, ne „bérmálkozzanak ki” az egyházból. Ebben egyébként nem állunk rosszul: tanulóink háromnegyed része egyházi középiskolában tanul tovább.

HITTEL IS NYITHATUNK A VILÁG FELÉ

Marik Gergely az 52. Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus Titkárságának irodavezetőjeként dolgozott az elmúlt években, majd annak lezárulta után, tavaly októbertől kérték fel a Szent Máté Ingatlanüzemeltetési Központ vezetésére. A központhoz tartozik többek között a D50 Hotel és Rendezvényközpont. Marik Gergely vallja: az egyházmegyei intézmények az egyházas lelkület megtartásával is nyithatnak a világ felé.

A Szent Máté Ingatlanüzemeltetési Központ portfóliójába tartozik a XI. kerületi Collegium Adalbertinum, a Főegyházmegye Damjanich utca 48. szám alatt lévő központi irodaháza – amely az 52. Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus Titkárságának központjaként is működött –, az ezzel szomszédos D50 Hotel és Rendezvényközpont, illetve egyéb ingatlanok.

„Az ingatlanüzemeltetési központ a bizonyíték arra, hogy egy egyházmegyei intézmény egyházi lelkülettel, a világra nyitottan is tud működni” – mondta a főegyházmegyei lapnak Marik Gergely. „Azt a célt is szem előtt kell tartani, hogy ezek az intézmények lehetőség szerint ne terhet jelentsenek a fenntartónak, hanem legyenek

A Damjanich utca 50. szám jellegzetes és impozáns épülete 1895-ben épült, bérház céljából, majd 1901-ben az egyházhoz került. Ezután évtizedekig a Regnum Marianum közösség székházaként működött. 1944. július 2-án az amerikai légiérő egyik bombája az épület udvarán álló kis kápolnára zuhant – az szinte teljesen megsemmisült, a helyreállítására nem kerülhetett sor.

Az Esztergom-Budapesti Főegyházmegye a kétezres években kapta vissza a korábban államosított épületet, amelyben 2016-ban kezdődtek meg a felújítási munkálatok. Ennek során a ház klasszikus eleganciája megmaradt, de helyet kapott benne a modern funkcionalitás is.

képesek eltartani magukat – ami pedig egyfajta üzleti hozzáállást is feltételez”.

A D50-ben a hotelszolgáltatást idén májusban indították el 36 szobával, és az azóta eltelt időszakban több mint 70 országból érkeztek oda turisták. „Mostanra a megfelelő szakmai tudást képviselő munkatársakat is megtaláltuk, így ebből a szempontból egészen nyugodtan tekintünk a jövőbe” – fogalmazott Marik Gergely, aki szerint az említett 36 szoba bizonyos szempontból behatárolja a lehetőségeket – sosem prosperálhat úgy, mint egy 150 szobás komplexum –, de ha a megfelelő perspektívából közelít a hotelpiachoz és együttműködik a főegyházmegye más idegenforgalmi intézményeivel, akkor jól teljesíthet.

A D50 a hotelszolgáltatás mellett professzionális helyszínül szolgál különféle rendezvényeknek, konferenciáknak is. „Több termünk is van, amelyekben az egészen kicsi, néhány résztvevős beszélgetésektől a 200 fős konferenciáig, rendezvényekig bárminek helyet tudunk adni, teljeskörű szervezést és lebonyolítást is vállalunk mellé. Egyházi, céges rendezvények, kulturális estek, esküvők, tudományos konferenciák – sokféle eseményt láttunk már vendégül.

A jövőbeni célokkal kapcsolatban úgy fogalmazott: „Nagyon remélem, hogy ha 2023-ban újra beszélgetünk, akkor arról tudok beszámolni, hogy sikeres első év után egy még jobbat sikerült produkálnunk”.

Megjegyezte, hogy az 52. Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus után már más, de hasonlóan szép kihívások elé néznek az ingatlankezelőnél és a D50-ben is. „Azt gondolom, hogy az embernek bíznia kell a Jóisten gondviselésében, a feladataiban minden tőle telhetőt meg kell tennie és ehhez megfelelő csapatot kell maga köré építeni. A gondviselést sokan félreértelmezik, azt gondolják, hogy azzal kapcsolatban nincs más dolgunk, mint leülni és várni rá... Nem. Kérjük Isten áldását a munkánkra, bízunk a gondviselésben és tegyünk meg minden tőlünk telhetőt.”

PÁPAI ELISMERÉS

Fotó: Főegyházmegyei archívum

A 2021-es budapesti Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus megrendezésének egyéves évfordulójához közeledve rangos pápai elismerésben részesült Hajós Márton, a világesemény operatív vezetője és Marik Gergely, aki irodavezetőként a szerkeázó munkafolyamatok összehangolásáért felelt.

Az Esztergom-Budapesti Főegyházmegye két munkatársa július 1-jén a Prímási

Palotában vette át az oklevelet, amely a Szent Szilveszter rend lovagjává történő kinevezésről szól. A dokumentumot Pietro Parolin bíboros-államtitkár írta alá és Erdő Péter bíboros, valamint az Apostoli Nunciatura képviselőjében Mons. José Nahum Jairo Salas Castañeda adta át ünnepélyes keretek között Hajós Mártonnak és Marik Gergelynek.

MINDSZENTY GYALOGOS ZARÁNDOKLAT

a Városmajorból Máriaremetére
2022. szeptember 17., szombat

- Gyülekező: 7 órától a Városmajorban
- Indulás: 8 órakor
- A zarándoklatot Mohos Gábor püspök és Forgács Alajos kanonok, plébános vezeti
- Szentmise: 12 órakor Máriaremetén, bemutatja Erdő Péter bíboros, prímás, esztergom-budapesti érsek

Kérjük, hogy URH vételére alkalmas rádiót hozzon magával.

Anyagi támogatását köszönettel vesszük. Számlaszám:
OTP 11712004-20037934, közlemény: „Mindszenty-zarándoklat”

varosmajorplebania.hu | mindszentalapitvany.hu

„Isten FIATAL.
Övé a JÖVŐ.”
Mindszenty József

Impresszum • Kiadó: Esztergom-Budapesti Főegyházmegyei Hivatal • Felelős szerkesztő: Zsuffa Tünde • Szerkesztő: Mészáros Erika
• Olvasószerkesztő, nyelvi lektor: Varga-Kéri Marietta, Mig Balázs • Nyomdai előkészítés: Fónagy Réka
• Nyomda: Adimtone Nyomda • Fotó: Esztergom-Budapesti Főegyházmegyei Hivatal, Magyar Katonai Ordináriátus, Csapó József,
Csapó Viktória, Mudrák Attila, Lambert Attila/Magyar Kurír, Prófusz Ádám, MTI
• Levélcím: Budapest 1250 Pf. 1. • E-mail: sajto@esztergom-budapest.hu

A BŰNÖST EMELJÜK ISTENHEZ

A Családok X. Világtalálkozójához kapcsolódóan az ország összes egyházmegyéjében, így az Esztergom-Budapestiben is bemutatták június 24-én a *Váratlan élet* című életvédő filmet. Az eseménynek Horváth Zoltán István plébános szervezésében a terézvárosi Avilai Nagy Szent Teréz plébánia adott otthont. Zoltán atya beszámolója szerint a film szemlátomást „megfogta” a nézőket, akik aktívan be is kapcsolódtak a vetítést követő kerekasztal-beszélgetésbe.

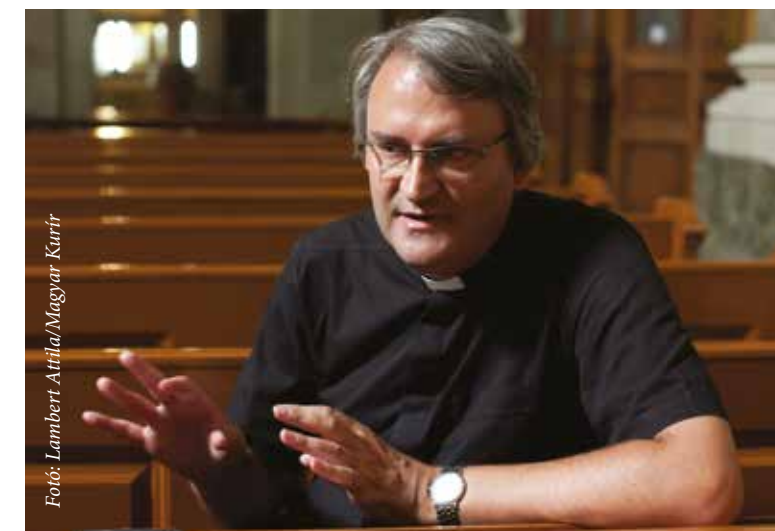
Fiatalkorúak és idősebbek, jellemzően nők vettek részt a terézvárosi Avilai Nagy Szent Teréz plébánia nagy hittantermében tartott életvédő filmvetítésen. A *Váratlan élet* című film középpontjában a magzati élet védelme áll, témája az abortusz és azzal szemben az élet szentségének elsőbbsége. A filmelőadás után kerekasztal-beszélgetésre került sor ugyanebben a témában, Horváth Zoltán István atya, a főegyházmegye családjogi referense, Tóth Borbála pszichológus, családterapeuta, valamint Zarka Rozina Borbála életvédő aktivista, a Prolife Budapest életvédő szervezet tagjának részvételével. Tóth Borbála pszichológus három gyermek édesanyja és már nagymama – ő képviselte a tapasztaltabb szakértelmet, Zarka Rozina pedig a fiatal, lelkes életvédő generációt. Ő többedmagával, aktivistaként járja a középiskolákat, és beszélnek az abortusz problémaköréről a 14-18 éves korosztálynak.

Szó esett arról is, hogy egy korán elhatározott terhességmegszakítás lelki terhe hogyan térhet vissza nagy erővel az 50-es, vagy akár a 70-es életkorban, amikor nem ritkán az a kérdés is előtérbe kerül: „Isten meg tudja-e ezt nekem bocsátani?” Egy abortuszon tehát – szögezte le Zoltán atya – nem lehet csak úgy túllépni, „ha beszél róla egy nő, ha nem, mégiscsak ott van a lelkében”.

Tóth Borbála pszichológus kifejtette: 50-80 évvel ezelőtt ez a probléma olyanformán nem létezett, hogy a fiatalok többsége 18-20, de legkésőbb 25 éves koráig megházasodott, és így nem kívánt gyermek eleve nemigen jöhetett szóba. Mára a házasságkötések kitolódott életkorban történnek és számottevően több a házasságon kívüli kapcsolat, amelyben gyakrabban mondanak le a születendő életéről.

Létezik azonban házasság előtti megtartóztató élet, tisztaság is, ami eleve kizárja a magzati élet elleni cselekedeteket – mondta Zoltán atya, aki szerint erre ma is rengeteg öröndetes példát látni.

„A film és a beszélgetés egyik legfontosabb tanulsága az, hogy erről a témáról egyszerűen nem szabad nem beszélgetni. Lehet, hogy akihez szólunk, csupán meghallgat és nem válaszol, de egészen biztos, hogy valami meg fog benne mozdulni” – fogalmazott az atya, aki párhuzamot vélt felfedezni a *Váratlan élet* és a szintén naturalisztikus *Passió* című film között. Utóbbit hiába érte sok kritika a véres jelenetek miatt és mert egyesek szerint „nem is így történt”, az egyik lényeg mégis az, hogy sokakat megfogott, sokan keresztkedtek meg felnőttként vagy fordultak újra a Jóisten, az Egyház felé a film hatására: „Ez is egy hasonlóan naturalisztikus film... Ám ha elindít embereket az elgondolkodás útján, akkor

Fotó: Lambert Attila/Magyar Kurír

eléri a célját. A dokumentumfilm főszereplője egy ismert abortuszklinika-hálózat vezetőjeként 22 ezer terhességmegszakításhoz „asszisztált”, és egy ultrahangfelvételt megnézve döbbsent rá, hogy mit tett; hogy az ott nem egy „szövetdarab” csupán, hanem egy élő ember. De az Isten irgalma és családja szeretete segítségével már együtt tud élni ezzel. Ezért nagyon-nagyon fontos, hogy a bűnös ember mellett ott kell állnunk, fognunk a kezét és emelni őt az Istenhez. Mert a bűnt ítéljük el, és nem pedig a bűnöst, és valószínűleg ez is a nagy esszenciája ennek az egésznek.”

KATOLIKUS ISKOLÁK VENI SANCTE SZENTMISÉJE

Budapest, Szent István-bazilika előtti tér
2022. szeptember 1. (csütörtök) 17.00

Tegyünk tanúságot
hitünkről,
a népszámláláskor

valljuk meg, hogy
katolikusok vagyunk!

*„Azokat, akik megvallanak engem
az emberek előtt, én is megvallom majd
mennyei Atyám előtt” (Mt 10,32)*

NÉPSZÁMLÁLÁS • 2022. október 1. – november 20.